

Man får dua sin professor i Berlin

Man kan studera svenska eller skandinaviska språk vid inte mindre än tretton universitet i Tyskland. Därtill kan man studera skandinaviska språk i Wien, Basel och Zürich, berättar Tomas Milosch. Milosch arbetar som wissenschaftlicher Assistent, alltså vetenskaplig medarbetare, på institutionen för skandinavistik, Nordeuropa-Institut vid Humboldt-universitetet i Berlin. Jag har glädjen att besöka institutionen under några soliga novemberdagar.

TEXT: CHARLOTTA AF HÄLLSTRÖM-REIJONEN

Nordeuropa-Institut är inte någon liten institution, studenterna är ungefär 450 till antalet, och årligen tas 120 nya studenter in.

Tomas Milosch berättar att institutionen har fyra professurer, med olika inriktningar: litteratur, språk, kultur, fornnordiska studier. Dessutom har institutionen två gästprofessorer, den norska Henrik Steffens-professuren som finansieras av norska staten, och den svenska Dag Hammarskjöld-professuren, finansierad av Riksbankens jubileumsfond. Dag Hammarskjöld-professuren innehas för

de följande tre åren av **Håkan Forssell** från Stockholms universitet, och tidigare har bland annat **Nils Erik Forsgård** och **Ebba Witt-Brattström** innehaft denna post.

De fem språk som man undervisar i vid institutionen har var sin språklektor: svenska, norska, danska, isländska och finska. Därtill finns det fyra vetenskapliga medarbetare som arbetar vid institutionen.

Studenterna kan antingen välja skandinavistik som huvudämne eller biämne, eller som "Monofach", dvs. som enda ämne. När skandinavistik är det enda ämnet ska de förutom ett

2017 gjorde Nordeuropa-Institut en studieresa till Finland och besökte förutom Helsingfors också bland annat Svedjehamn i Kvarkens världsarvsområde.

centralskandinaviskt språk även läsa antingen finska eller isländska. Detta gäller 60 studenter per år, och av dessa läser ungefär hälften finska med lektorn i finska, **Eva Buchholz**.

Humboldtska ideal

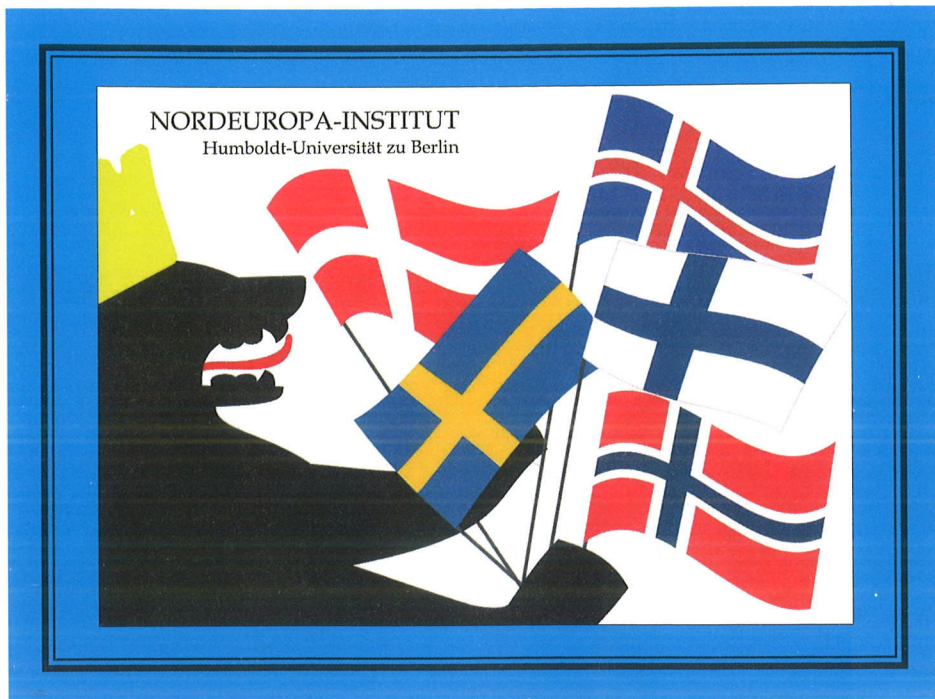
Med viss stolthet berättar Tomas Milosch att undervisningen följer det Humboldtska idealet där akademisk undervisning bör basera sig på lärarens egen forskning. Professorerna och de andra lärarna undervisar alltså i sitt eget specialområde, det de brinner för och är verkliga experter på. Bortsett från grundkurserna är därför också undervisningen mindre bunden till undervisningsprogram än vad den är vid de nordiska universiteterna. Universitetets namn förpliktar.

Alla studenter jag träffar under min korta

vistelse på institutionen talar och förstår skandinaviska språk imponerande väl. Här görs inga skillnader mellan de skandinaviska språken utan man talar det språk man själv är vanast vid. Att förstå min finlandssvenska verkar inte bereda studenterna några som helst svårigheter.

Det informella tilltalssystemet i de skandinaviska språken avviker i hög grad från det tyska, men på institutionen har man av pedagogiska skäl infört duande också när man talar tyska. I sin introduktionskurs brukar Tomas Milosch informera studenterna att de ska dua alla lärare och professorer, också på tyska. Denna praktiska kulturövning har de ofta svårt med i början, och många använder gärna passivkonstruktioner för att undvika tilltal, men efter en tid brukar de vänja sig, berättar

Nordeuropa-Institut känns igen på den berlinska björnen och de nordiska flaggorna.

Milosch. Nordeuropa-Institut är alltså något så ovanligt som en tysk universitetsinstitution där studenterna ska dua till och med den mest seniora professorn från allra första stund.

Stämningen på Nordeuropa-Institut är glad och vänlig. Om det beror på duandet må vara osagt, men sannolikt bidrar också de fina exkursioner man ordnar varje år till den goda stämningen. Sedan 1995 har institutionen ordnat en studieresa till något nordiskt land. Ett tjugotal studenter kan delta i resan. Tre gånger har resan ordnats till Finland: 1999, 2007 och 2017. Man har också åkt så långt som till Grönland och Svalbard. Att dessa resor är lockande för studenterna och blir minnen för livet kan man förstå.

Säkert kan studieresorna vara en bidragande orsak till att institutionen lockar så många studenter. Men den regelrätta undervisningen måste också vara en viktig faktor. Att man på ett år lär sig svenska eller ett annat skandinaviskt språk så bra som studenterna på institutionen tydligen gör, visar att lärarna ger undervisning av mycket hög kvalitet.

Charlotta af Hällström-Reijonen är chefredaktör för Språkbruk.